

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2020. gada 15. maijā

Satversmes tiesas 4. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs
Aldis Laviņš, tiesneši Jānis Neimanis un Artūrs Kučs,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto tiesībsarga (turpmāk
– Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums
Nr. 87/2020),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Ministru kabineta
2019. gada 3. decembra noteikumu Nr. 579 “Noteikumi par minimālās vecuma
pensijas apmēru” (turpmāk – Noteikumi Nr. 579) 2. un 3. punktu (turpmāk –
apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk –
Satversme) 1., 91. un 109. pantam.

2. Noteikumu Nr. 579 2. punkts noteic: minimālās vecuma pensijas
aprēķina bāze ir 80,00 *euro*, personām ar invaliditāti kopš bērnības – 122,69
euro. Minimālās vecuma pensijas aprēķina bāzi pārskata Ministru kabinets pēc
labklājības ministra ierosinājuma atbilstoši valsts budžeta iespējām, izvērtējot
ekonomisko situāciju valstī.

Savukārt šo noteikumu 3. punkts paredz koeficientus, kurus atkarībā no personas apdrošināšanas stāža piemēro minimālās vecuma pensijas aprēķina bāzei, lai noteiktu minimālās vecuma pensijas apmēru.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 3. punktu Satversmes tiesa izskata lietas citstarp par Ministru kabineta noteikumu normu atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 8. punkts noteic, ka tiesībsargam ir tiesības iesniegt pieteikumu par lietas ierosināšanu par normatīvo aktu vai to daļu atbilstību augstāka juridiska spēka tiesību normām, ja institūcija vai amatpersona, kas izdevusi apstrīdēto aktu, tiesībsarga norādītajā termiņā nav novērsusi konstatētos trūkumus. Arī saskaņā ar Tiesībsarga likuma 13. panta 8. punktu tiesībsargam ir tiesības iesniegt pieteikumu par lietas ierosināšanu Satversmes tiesā, ja iestāde, kas izdevusi apstrīdamo aktu, nav tiesībsarga norādītajā termiņā novērsusi konstatētos trūkumus.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka tiesībsargs 2019. gada 30. jūlijā Ministru kabinetam nosūtīja vēstuli par Ministru kabineta 2011. gada 5. decembra noteikumu Nr. 924 "Noteikumi par vecuma pensijas minimālo apmēru" 2. punkta neatbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1., 91.

un 109. pantam, kurā aicināja to novērst konstatētos trūkumus un noteikt vecuma pensijas minimālo apmēru atbilstoši Satversmei. Ministru kabinets atbildes vēstulē norādīja, ka 2020. gada budžeta veidošanas procesā ir izvirzīta iniciatīva minimālās vecuma pensijas aprēķina bāzi paaugstināt.

Pēc Noteikumu Nr. 579 pieņemšanas tiesībsargs 2020. gada 22. janvārī nosūtīja vēstuli Ministru kabinetam. Tajā norādīts, ka apstrīdētās normas pilnībā nenovēršot iepriekš konstatētos Satversmes 1. pantā iekļauto tiesiskas valsts un sociāli atbildīgas valsts principu, Satversmes 91. panta, kā arī Satversmes 109. pantā nostiprināto tiesību uz sociālo nodrošinājumu pārkāpumus. Tādēļ tiesībsargs aicināja Ministru kabinetu līdz 2020. gada 21. februārim šos trūkumus novērst, nosakot Satversmei atbilstošu minimālo vecuma pensijas apmēru.

Atbildot uz minēto vēstuli, Ministru kabinets citastarp norādīja, ka vecuma pensijas minimālo apmēru būtu nepieciešams regulāri pārskatīt atbilstoši valsts budžeta iespējām. Tomēr pensiju sistēmas ilgtspējas nodrošināšanai un citu personu tiesību nodrošināšanai ir būtiski sabalansēt valsts sociālās apdrošināšanas speciālā budžeta ieņēmumus un izdevumus. Latvijā esot izveidota visaptveroša sociālās drošības sistēma, lai nodrošinātu personu pamattiesību ievērošanu. Līdz ar to apstrīdētās normas atbilstot Satversmei.

Tādējādi Ministru kabinets nav Pieteikuma iesniedzēja noteiktajā termiņā novērsis tā konstatētos trūkumus.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu.

6. Tiesībsarga pieteikumam ir jāatbilst Satversmes tiesas likuma 18. pantā noteiktajām prasībām. Pieteikumā ir norādīts Pieteikuma iesniedzējs, institūcija, kas izdevusi apstrīdēto aktu, prasījums Satversmes tiesai, kā arī sniegts lietas faktisko apstākļu izklāsts un juridiskais pamatojums par apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību Satversmes 1., 91. un 109. pantam.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta prasībām.

Nemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 4. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu „Par Ministru kabineta 2019. gada 3. decembra noteikumu Nr. 579 “Noteikumi par minimālās vecuma pensijas apmēru” 2. un 3. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1., 91. un 109. pantam” pēc tiesībsarga pieteikuma (pieteikums Nr. 87/2020).

2. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Ministru kabinetu – **līdz 2020. gada 15. jūlijam** iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

A. Laviņš